

Förslag till direktiv för det fortsatta arbetet med översyn av den regionala kollektivtrafiken i Västernorrland

1. Syfte

Syftet med arbetet är:

- att ytterligare stärka den politiska styrningen av den regionala kollektivtrafiken,
- att säkerställa den politiska styrningen av de uppgifter som åligger en regional kollektivtrafikmyndigheten i enlighet med lag (2010:1065) om kollektivtrafik,
- att understryka och tydliggöra den regionala kollektivtrafikmyndighetens roll som neutral i förhållande till utförare (privat eller offentlig) och transportslag (väg, räls och vatten),
- att tydliggöra beställar- och utförarrollerna och på så sätt tydliggöra ansvarsförhållanden, samt
- att öka fokus på resenärernas behov.

2. Mål

Att ta fram ett förslag till beslut i respektive medlemsorganisation (regionen och kommunerna) utifrån fyra i förväg uppställda alternativ:

- UA0: nya styrdokument som beslutades om i juni 2018,
- UA1: ny kostnadsfördelningsmodell,
- UA2: ny organisering och ny kostnadsfördelningsmodell, eller
- UA3: skatteväxling (från kommunerna till regionen eller omvänt).

2.1 UA0

- a. Ingen förändring föreslås.

2.2 UA1

Förslag om ny kostnadsfördelningsmodell:

- a. ska utgå från principerna om att varje enskild organisation (regionen och kommunerna) enskilt planerar, beställer och betalar för exempelvis trafik och samordningstjänster, samt
- b. att kostnadsfördelningsmodellen inte får innebära betydande omfördelningar av befintliga kostnader och intäkter mellan medlemmar utan att verksamheten förändras.

2.3 UA2

Utöver vad som beskrivs under rubriken UA1 ska förslaget bygga på:

- a. att trafikverksamheten (länstrafikbolag eller motsvarande) ska ha sitt säte i Kramfors,
- b. att kundtjänst (tidigare beställningscentralen) ska ha sitt säte i Ånge,
- c. att en myndighet bildas och organiseras som ett kommunalförbund eller i en gemensam nämnd,
- d. att det inte får råda personalunion mellan styrelse, direktion eller nämnd för ovan (UA2 a – c) nämnda verksamheter, samt
- e. ska också omfatta förslag till förändrat ägande och finansiering av bland annat hel- och delägda bolag eller andra verksamheter.

2.4 UA3

- a. att utreda för- och nackdelar med skatteväxling från kommunerna till regionen eller omvänt.

3. Effektmål

- a. att skapa en tydlighet vad gäller organisering och kostnadsfördelningsmodell, samt
- b. att skapa bättre förutsättningar för regional samordning, planering och utveckling av den regionala kollektivtrafiken i Västernorrland.

4. Metod

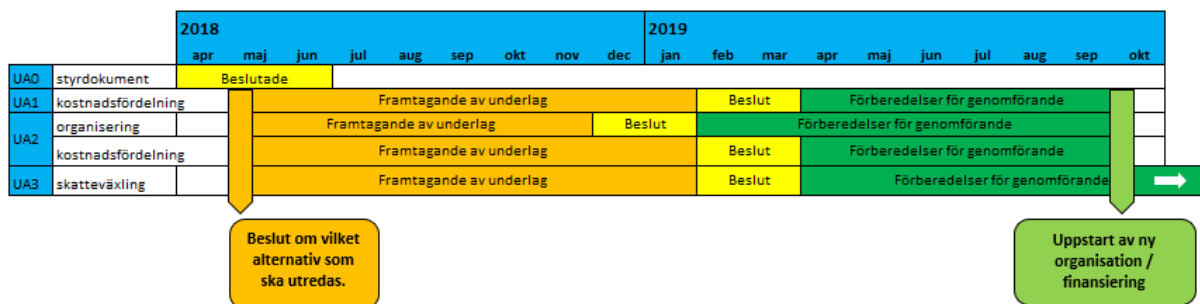
Arbetet med att utreda alternativen UA0 – UA4 görs utifrån de vedertagna metoderna från infrastrukturområdet: fyrstegsprincipen och åtgärdsvalsstudie.

Tabell: Översiktlig beskrivning av fyrstegsprincipen och åtgärdsvalsstudie

Fyrstegsprincipen	Åtgärdsvalsstudie (ÅVS)
I. Tänk om, II. Optimera, III. Bygg om, samt IV. Bygg nytt.	a. Initiera, b. Förstå situationen, c. Prova tänkbara lösningar, samt d. Forma inriktning och rekommendera åtgärder.

En konsekvensbeskrivning ska tas fram för att jämföra nuvarande organisationsform med det nya förslaget (något av UA0 – UA3).

5. Tidplan

Figur: Tidplan för arbetet med framtagande av förslag till eventuella förändringar av organiseringen av och fördelningen av kostnader för den regionala kollektivtrafiken i Västernorrland

5.1 UA0 – Förslag om bibehållet kommunalförbund med nya styrdokument

- a. Inga förändringar föreslås utifrån beslut om nya styrande dokument som antagits av regionen och samtliga kommuner i maj respektive juni 2018.

5.2 UA1 – Förslag om ny kostnadsfördelningsmodell

- a. Framtagande av underlag till januari 2019,
- b. beslut februari – mars 2019,
- c. förberedelser fram till september 2019, samt

- d. implementering från och med det datum som regionen och kommunerna kommit överens om. Exempelvis från och med den 1 oktober 2019, 2020 eller i samband med att nya trafikavtal börjar gälla 2022 – 2024.

5.3 UA2 – Förslag om ny organisering och ny kostnadsfördelningsmodell

Förslaget delas in i två delar (organisering och kostnadsfördelningsmodell), som kan vara separerade eller samordnade processer:

- a. Samma som UA1, samt
- b. att processen kring organisering bedöms vara mindre komplicerad än den om kostnadsfördelning, varför den sistnämnda förskjuts två månader avseende framtagande av underlag och beslut men inte avseende införande (1 oktober 2019).

5.4 UA3 – Förslag om skatteväxling

För- och nackdelar med skatteväxling ska utredas. UA3 är det alternativ som skulle innebära störst förändringar i förhållande till nuvarande ordning (UA0). Ett eventuellt beslut om skatteväxling skulle kräva en längre period av utredning, förberedelser och införande än de som föreslås för UA1 och UA2.

6. Organisering av arbetet med översynen

Arbetet med översynen och dess resultat ägs gemensamt av regionen och kommunerna.

6.1 Styrgrupp

- a. Styrgruppen styr, leder och informerar löpande om arbetet med översynen med utgångspunkt i detta direktiv.
- b. Regionen och kommunerna utser ledamöter till styrgruppen som representerar den enskilda organisationen tillsvidare.
- c. Regionens ledamot är sammankallande i styrgruppen.
- d. Regionstyrelsens ordförande och kommunstyrelsens ordförande (för respektive kommun) har möjlighet att på egen begäran närvara och delta i styrgruppsmöten.

6.2 Arbetsgrupper

- a. De två arbetsgrupperna (organisering respektive finansiering (kostnadsfördelningsmodell)) arbetar med utgångspunkt i detta direktiv och på uppdrag av styrgruppen.
- b. Regionen och kommunerna utser ledamöter till de båda arbetsgrupperna som representerar den enskilda organisationen tillsvidare.
- c. Regionens ledamöter i arbetsgruppen är sammankallande för arbetsgrupperna.
- d. Regionens och kommunernas ledande tjänsteman har möjlighet att på egen begäran närvara och delta i styrgruppsmöten.
- e. Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands läns förbundsdirektör erbjuds att delta i arbetsgruppsmötena i en adjungerad kapacitet.

6.3 Externt stöd för arbetet med översynen

- a. Styrgruppen har möjlighet att beställa att arbetsgruppen för finansiering (kostnadsfördelningsmodellen) tar fram ett förfrågningsunderlag för att upphandla ett externt stöd för arbetet med översynen.

- b. När styrgruppen beställer en upphandling av ett externt stöd ansvarar regionen för upphandlingen av det externa stödet.